

การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี*

BUDDHIST ETHIC INTEGRATION FOR PROMOTING THE MANAGEMENT OF EXECUTIVES OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN NONTHABURI PROVINCE

ธนิต สีนุภสวาง, เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง, สุรพล สุยะพรหม
Thanit Sinsuphasawang, Kiattisak Suklueang, Surapon Suyaprom
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: sinsuphswangthnit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 คน ด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่ความเชื่อมั่น 0.984 สถิติใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยหลักการบริหาร POCCC ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และสามารถร่วมกันความผันแปรได้ร้อยละ 67.2 ปัจจัยหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรีทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสามารถในการปฏิบัติงานในเชิงรุก ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม มีการบริหารงานโดยเน้นความโปร่งใส ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน ด้านการบริการเป็นเลิศ มีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความ

เต็มใจ ด้านการทำงานเป็นทีม มีการอำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธจริยธรรม; การบริหารงาน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the management of executives of Sub-District Administrative Organization in Nonthaburi Province. 2. To study the factors affecting the management of executives of Sub-District Administrative Organization in Nonthaburi Province. 3. To propose the Buddhist ethic integration for promoting the management of executives of Sub-District Administrative Organization in Nonthaburi Province. Methodology was the mixed methods. The quantitative research conducted by studying 273 samples collected the data with 5 rating scale questionnaires that had reliability value at 0.984. The data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression. The qualitative research, data were collected from 19 key informants by in-depth-interviewing and from 9 participants in focus group discussion and analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows: 1. The management of executives of Sub-District Administrative Organization in Nonthaburi Province, by overall, was at a high level. 2. The factors of POCCC affected the management of executives of Sub-District Administrative Organization in Nonthaburi Province in all aspects at the 0.01 and 0.05 levels and could jointly explain the variance by 62.2 percent. Therefore, the first hypothesis was accepted. Iddhipada 4 effected the management of the administrators of the Sub-District Administrative Organizations in Nonthaburi Province in all aspects significantly at the 0.01 level and could jointly explain the variance by 72.4 percent. Therefore, the second hypothesis was accepted. 3. The administration of the Sub-District Administrative Organization executives in Nonthaburi Province, in aspect of being results-oriented, being able to work proactively; in aspect of adhering to correctness and ethics, having management that emphasizes transparency; in aspect of understanding the organization and work systems,

having a clear understanding of one's role and responsibilities; in aspect of excellent service, being willing to provide facilitation, in aspect of teamwork, being creatively facilitating all parties and sectors.

Keywords: Integration; Buddhist Ethics; Administration; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2536 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 (สถาบันพระปกเกล้า, 2567) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นระดับฐานล่างที่มีระบบบริหารใกล้เคียงกับราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 5,303 แห่งทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567)

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนทั้งหมด 34 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2567) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีดำเนินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริการประชาชนเกิดประโยชน์สูงสุดพร้อมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้บริการประชาชนอย่างใกล้ชิด การบริหารงานจำเป็นต้องบูรณาการหลักการทางการบริหาร ทฤษฎีร่วมสมัย และหลักพุทธธรรม เพื่อให้เกิดความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการกำหนดนโยบายและบริหารงานด้านต่าง ๆ และสามารถรับรู้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จึงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม (สุพจน์ บุญวิเศษ, 2565)

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังเผชิญกับปัญหาในหลายด้าน เช่น สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในพื้นที่พหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางศาสนา ขนาดพื้นที่บางแห่งมีขนาดใหญ่ ทำให้การบริหารจัดการและการให้บริการประชาชนไม่ทั่วถึง อีกทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณยังส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพบุคลากรได้อย่างเต็มที่ (ประสูติ เหลืองสมานุกุ และพิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2559) อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ภาวะเปื้อนและข้อบังคับบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในพื้นที่ ขณะเดียวกัน สภาพแวดล้อมทางการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังคงมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในจังหวัดนนทบุรี (พัสสรณ์ วรรักษ์ธีระกุล, 2565) หากมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการตามแนวทางที่กล่าวมา จะส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อประยุกต์ใช้หลักการบริหารแบบ POCCC ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม (Price, 2004) อันเป็นการบริหารที่เน้นระบบงานอย่างเป็นระเบียบ และเหมาะสมกับสภาพทางสังคม

ยิ่งไปกว่านั้น การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น อิทธิบาท 4 ซึ่งถือเป็นหลักจริยธรรมในการบริหาร ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจในการทำงาน) วิริยะ (ความเพียรพยายาม) จิตตะ (ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การพิจารณาตรวจสอบ) (ที.ปา. 11/231/233) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) จะสามารถควบคุมทิศทางการบริหารให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลจากการบริหารลักษณะนี้จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีจริยธรรม ความเข้าใจในองค์กร ความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม และสามารถให้บริการประชาชนอย่างเป็นเลิศ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี โดยเน้นการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกับหลักการบริหาร เพื่อค้นหาองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมการบริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และทำให้การดำเนินงานของผู้บริหารสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และนโยบายขององค์กร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี 6 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองข่อย องค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเพรางาย รวมจำนวน 857 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ดังนี้ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีจำนวน 19 รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล จำนวน 8 คน นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์และพระพุทธศาสนา จำนวน 6 รูปหรือคน ผู้แทนจากภาคประชาชน จำนวน 3 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภายนอกองค์กร (ผู้รับเหมา) จำนวน 2 คน นอกจากนี้ยังมีการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูปหรือคน ซึ่งส่วนนี้มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารท้องถิ่น และมีประสบการณ์ตรงในงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์และพระพุทธศาสนาในระดับพื้นที่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับเป็นเครื่องมือหลัก ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และได้ดำเนินการทดสอบความเหมาะสมของเครื่องมือในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล โดยผ่านการตรวจสอบความครบถ้วนและความเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเช่นเดียวกัน เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพและความสอดคล้องของข้อมูลที่ได้รับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 273 คน และสามารถรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนได้ครบถ้วนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนที่แจก

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน โดยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีการจดบันทึกและบันทึกเสียงประกอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาถอดความและสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์เชิงอนุมานด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตีความเนื้อหาเชิงลึกจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า 1. หลักการบริหาร POCCC โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

ที่	การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	3.85	0.69	มาก
2.	ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม	3.73	0.67	มาก
3.	ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน	3.75	0.71	มาก
4.	ด้านการบริการเป็นเลิศ	3.84	0.73	มาก
5.	ด้านการทำงานเป็นทีม	3.68	0.65	มาก
ภาพรวม		3.77	0.61	มาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า หลักการบริหาร POCCC ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และสามารถร่วมกันความผันแปรได้ร้อยละ 67.2 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ทุกด้าน

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปร ได้ร้อยละ 72.4 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

3. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี มีแนวทางในการบูรณาการ ดังนี้ 1. หลักการบริหาร POCCC ด้านการวางแผน มีการดำเนินการวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบาย ติดตามแผนอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดองค์การ มีการจัดองค์การให้มีความคล่องตัว ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ มีการสั่งการอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านการประสานงาน มีการประสานงานผ่านหัวหน้าฝ่ายโดยตรง ด้านการควบคุม มีการดำเนินการควบคุมคุณภาพของงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ 2. หลักอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ ความพอใจ ส่งเสริมให้ผู้บริหารชื่นชอบและรักในงานขององค์กรเป็นอย่างดี ด้านวิริยะ ความเพียร ส่งเสริมให้ผู้บริหารซื่อสัตย์และอดทนต่อการทำงานในทุกสภาพแวดล้อม ด้านจิตตะ เอาใจใส่ ส่งเสริมให้ผู้บริหารใส่ใจงานในขององค์กรอยู่เสมอ ด้านวิมังสา ไตร่ตรอง กำหนดให้มีการติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานอยู่อย่างต่อเนื่อง 3. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสามารถในการปฏิบัติงานในเชิงรุก ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม มีการบริหารงานโดยเน้นความโปร่งใส ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน ด้านการบริการเป็นเลิศ มีการอำนวยความสะดวกให้บริการด้วยความเต็มใจ ด้านการทำงานเป็นทีม มีการอำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนอย่างสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารสามารถรวบรวมปัญหาและข้อมูลสำคัญมาพัฒนาการทำงานเชิงรุก ด้านความถูกต้องและจริยธรรม มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้านความเข้าใจในองค์กร ผู้บริหารเข้าใจโครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการบริการ เน้นความถูกต้อง รวดเร็ว และเต็มใจ และด้านการทำงานเป็นทีม มุ่งสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระพงษ์ศักดิ์ สนมมโน (2564) ที่ได้วิจัยเรื่อง พุทธธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลในจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดสระแก้ว ส่วนสำคัญเกิดจากการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ความเข้าใจในระบบขององค์กร ระบบงาน การบริการเป็นเลิศ และสอดคล้องกับงานของพระณธีร์วิษณุ คมภีร์ปญโญ (2559)

ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรเทศบาลในยุคโลกาภิวัตน์ ตามหลัก พุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้วยกระบวนการพัฒนา บูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลให้เกิดการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อม ระบบการทำงาน ส่งเสริมบุคลากรให้มีสุขภาพที่ดี การยึดมั่นความถูกต้องชอบธรรมและ จริยธรรม

2. ปัจจัยหลักการบริหาร พบว่า ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ทุกด้าน และสามารถทำนายการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 67.2 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจาก เป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้มีการ ในเรื่องของการควบคุมคุณภาพ และกระบวนการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ จึงทำให้ ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามผลของการดำเนินงาน ได้อย่างง่ายดายและต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม เพื่อเพิ่มศักยภาพของการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรชัย สีสะใบ (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลพุทธวิถีการบริหาร จัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพพุทธวิถีการบริหาร จัดการ มีปัจจัยหลักมาจากการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 และการบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วม คือร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วม รับผลประโยชน์ ซึ่งสื่อให้เห็นถึงการทำงานเป็นทีมภายในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัย ของพิศมพุงศ์ กล้ากลสิกิจ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง ต้นแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย การบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดกำแพงเพชร คือกระบวนการบริหาร ได้แก่ การปฏิบัติงาน การตรวจสอบและ การปรับปรุงงาน โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร ได้สูงถึงร้อยละ 80.0 ทั้งนี้การบริหารแบบ มีส่วนร่วมช่วยให้เกิดผลดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ และสามารถร่วมกันทำนาย การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้สูงถึงร้อยละ 72.4 สอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย คล้ายแสง (2562) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ งานวิจัยฉบับนี้ได้มีการนำเอา หลักอิทธิบาท 4 มา เป็นตัวแปรในการศึกษาเพื่อให้ทราบว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถนำมา บูรณาการได้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถ นำมาบูรณาการเข้ากับ

การบริหารได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดการบริหารที่ทุกฝ่ายร่วมกันตัดสินใจร่วมคิดร่วมทำ และยังพบว่า การนำเอาหลัก อิทธิบาท 4 มาใช้ในการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว และกีฬาตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลัก อิทธิบาท 4 สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการบริหารได้อย่างลงตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธนัญพร พิพิธวรโกศล (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลัก พุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (รักงาน) วิริยะ (สู้งาน) จิตตะ (ใส่ใจงาน) และวิมังสา (ทำงานด้วยปัญญา) ส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการได้เป็นอย่างดี

3. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหาร องค์กรการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี พบว่า การบูรณาการกระบวนการบริหารแบบ POCCC ร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลให้เกิดการนำหลักพุทธจริยธรรมมาใช้ส่งเสริมการบริหารของผู้บริหารองค์กรการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยชี้ว่า ปัจจัยสำคัญเหล่านี้ช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะเมื่อหลักอิทธิบาท 4 ถูกนำมาใช้ร่วมกับหลักการบริหาร จะยิ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานทั้งต่อองค์กรและประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี พรหมวัน (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการโดยบูรณาการตามหลักอิทธิบาท 4 ทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเหตุเป็นผลกันอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญชัย กุลวัฒนาวร (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ที่ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 จะสามารถพัฒนาการบริหารร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการ เทคโนโลยี พฤติกรรมการทำงาน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นภาพ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ หลักการบริหาร POCCC และหลักอิทธิบาท 4 ผ่านการบูรณาการส่งผลให้เกิดการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ดังแผนภาพ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดของแผนภาพได้ ดังนี้

1. หลักการบริหาร POCCC ด้านการวางแผน ได้วางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการจัดองค์การ ได้จัดองค์การให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ได้สั่งการอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านการประสานงาน ได้ประสานงานโดยตรงเน้นประสิทธิภาพ และด้านการควบคุม ได้ควบคุมคุณภาพของงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์

2. หลักอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ ความพอใจ มีความชื่นชอบและรักในงานขององค์กรเป็นอย่างดี ด้านวิริยะ ความเพียร มีความซื่อสัตย์และอดทนต่อการทำงานในทุกสภาพแวดล้อม ด้านจิตตะ เอาใจใส่ เอาใจใส่งานในงานขององค์กรอยู่เสมอ ด้านวิมังสา ไตร่ตรอง มีการติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานอยู่อย่างต่อเนื่อง

3. การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทำงานเชิงรุก ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ยึดหลัก

ธรรมาภิบาล ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการบริการเป็นเลิศ เต็มใจบริการ สะดวก รวดเร็ว ด้านการทำงานเป็นทีม สามัคคี ทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรส่งเสริมในเรื่องการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบังคับบัญชาสั่งการ
2. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรได้ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านฉันทะ ความพอใจ
3. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรกำหนดแนวทางและระเบียบวิธีในการสั่งการ ให้ผู้บริหารสั่งการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามได้ สั่งการที่เป็นไปตามภาระงานถูกต้องตามระเบียบ สั่งการบุคลากรสั่งการโดยชอบธรรม
2. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรใช้แนวทางและวิธีการในการสั่งการที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสั่งการให้สะดวก รวดเร็ว มากยิ่งขึ้น ผ่านช่องทางออนไลน์โดยตรง ให้ผู้รับคำสั่งสามารถปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องรอการสั่งการผ่านกระบวนการที่ล่าช้า
3. องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ควรกำหนดให้มีการนำเอาหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาธรรมะ เรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้รู้และเข้าใจสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้ เน้นให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความยินดีและเต็มใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). จำนวนบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://www.dla.go.th/index.jsp>
- _____. (2567). รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/0VCSm>
- _____. (2567). สรุปข้อมูล อปท ทั่วประเทศ. สืบค้น 4 มกราคม 2567, จาก <https://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2566). รูปแบบการจัดการคุณภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธงชัย คล้ายแสง. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประสูติ เหลืองสมานกุล และพิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 6(2), 127-143.
- ภักดิ์สรณ์ วรภัทร์ธิระกุล. (2565). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(2), 15-31.
- พระณธีรัชญ์ คมกิตฺติปญฺโญ. (2559). การพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรเทศบาลในยุคโลกาภิวัตน์ ตามหลักพุทธธรรม (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพงษ์ศักดิ์ สนมมโน. (2564). พุทธธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลในจังหวัดสระแก้ว (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัทธนัญพร พิพิธวรโกคิน. (2563). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พิศณุพงศ์ กล้ากสิกิจ. (2562). *ต้นแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนตรี พรมวัน. (2563). *รูปแบบประสิทธิภาพการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกแปลไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 11*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2567). *ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล*. สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/f3rA5>
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2565). ความสุขในการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 24(2), 35-47.
- สุภัทรชัย สีสะไบ. (2563). *การพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพพฤติกรรมการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนเกษตร* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Price, A. (2004). *Human Resource Management in a Business Context* (2nd ed.). London: Thomson Learning.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.